

PEDERSBORG RUNDKIRKERUIN

4180 Sorø

Pedersborg kirke er anlagt utroligt smukt og atypisk på toppen af den gamle morænebakke med vid udsigt over Pedersborg Sø.

Udsigt fra SV.-enden af halvkredsvolden over Præsteengen mod Pedersborg Kirke.

De restaurerede murværker efter den tidlige middelalder-rundkirke på kirkegården ved Pedersborg Kirke.

De tilhuggede kvadresten danner en fin bue fra rundkirkens mure.

Administration

Ejerforhold Statsejet, Kirkeministeriet
Oprettet 2015
Sidste rettelse 02-2021
Tilsyn og beskadigelser [Kulturstyrelsen](#)
Pleje, skiltning og 100 m.-zone [Sorø Kommune](#)
FREDNINGSNR. [3523-14](#)
STEDNR. [040109-24](#)

Find Fortidsmindet med GPS

GPS Breddegrad 55.451851
Længdegrad 11.556036
UTM-system E 661638 N 6148071

Beskrivelse

Peder Thorstensøns middelalderlige rundkirke

Pedersborg Kirke ved nordenden af Pedersborg Sø ved Sorø ligger atypisk men meget smukt på toppen af en ca. 15 meter høj, naturlig bakke. Stedet er fyldt med historie fra både middelalder og oldtid - og et besøg og en tur ad de veletablerede stier langs volden og Pedersborg Sø byder på en fin natur- og kulturoplevelse. Se også Pedersborg Voldsted.

På kirkegården nord for den nuværende romanske kirke fra 1300-tallet ses et halvbueformet murværk i kvadresten, som er resterne fra en tidligere rundkirke udgravet af Nationalmuseet i 1957. Rundkirken var en del af en stor privatborg, som Peder Thorstensøn opførte på bakken i begyndelsen af 1100-tallet. Peder Thorstensøn var svigersøn til Skjalm Hvide (se Fjenneslev Kirke) og rundkirken indgik i et borgbyggeri som afgravede store dele af den naturlige bakke.

Terasseformede afgravninger ses stadig tydeligt i bakkens kanter - særligt mod sydvest. Borgen var en typisk stormandgård anlagt på toppen af bakken og kirken lå en smule lavere mod nord. Kirken har sikkert været meget lig den nærliggende rundkirke i Bjernede kun 4,5 km længere mod øst, som er Sjællands eneste bevarede rundkirke - Absolut også er et besøg værd!

Ved tårnet af nutidens kirke står en granitsøjle som er sammensat af granitkvadre fundet på området. Rundkirken formodes at have haft fire store granitsøjler og opført i to etager samt stået i forbindelse med en hovedbygning og en ca. 25 meter lang kampestensmur på bakkens top. Herved kunne kirken også fungere som tilflugtssted og fæstningstårn i ufredstider.

Arkæologiske undersøgelser har vist, at der sidst i 1100-tallet skete en modernisering af borganlægget. Da blev en ca. 40 x 10 meter stor bolig i teglsten opført på den flade "Præsteeng" vest for kirken og en række driftbygninger til den nye avlsgård blev opført på et afrettet areal sydøst for bakken.

Kirken og Peders Thorstensøn's borg fungerede kun i kort. I 1205 overtog Sorø kloster stedet. Privatborgens forsværker blev da nedbrudt og bygningerne fik herefter rolle som ladegård for klostret. Nutidens kirke blev i 1300-tallet også for en stor del opført af genbrugte sten fra den gamle borg, men blandet med de store brændte teglsten "Munkesten", som Cisterciensermunkene med teglbrændingskunsten introducerede i Danmark.

